

nyeit —, a török uralom alatti művelődés történetét azonban mindeddig kevésbé, illetve csak egyes részleteiben vizsgálták. A hódoltság művelődéstörténete többféle különböző jellegű és etnikumú kultúrák egymás mellett élésének, összefonódásának a története, teljes képet alkotni róla csak a különböző szakterületeken dolgozó kutatók együttes munkája eredményeképpen lehet. Ezt a sokszínűséget tükrözte, illetve az interdiszciplináris kapcsolatok létrejöttét segítette, hogy a konferencián turkológustól hebraistáig, nyelvtörténésztől művészettörténészig különböző szakterületek képviselői vettek részt.

Az előadások egy része a törökök Magyarországra magukkal hozott kultúrájáról és annak a magyar művelődésre gyakorolt hatásáról szólt (*Ágoston Gábor*: Muszlim nevelés és oktatás a hódolt Magyarországon; *Gerelyes Ibolya*: Budai török hagyatéki leltárak kultúrtörténeti tanulságai; *Kakuk Zsuzsa*: Török kultúrhatás jövevényszavaink tükrében; *Kovács Zsuzsa*: Török költészet Magyarországon). A magyar kultúra hódoltság alatti továbbélésének mikéntjét világították meg az ötvösművészetről és a felekezeti küzdelmekről szóló előadások (*Bobrowszky Ida*: Magyar ötvösművészet a hódoltságban; *Pirnat Antal*: Egy könyvnyomtató műhely a hódoltság területén). A hódoltságbeli városok történetéhez kapcsolódott egy demográfiai elemzés (*Dávid Géza*: Városi népesség a hódoltság korában) és egy városkép-ábrázolásokat feldolgozó munka (*Rózsa György*: Hódoltsághoz kapcsolódó várostörténetünk forrásai). A hódoltságban élő egyéb etnikumok művelődéstörténetét a szerbek építészetről és a budai zsidók egy verses krónikájáról szóló előadás (*Vujicsics D. Sztoján*: Magyarországi szerb művészet a hódoltság korában; *Haraszi György*: Budai zsidók a hódoltság utolsó szakaszában) képviselte. Több olyan előadás hangzott el, mely az egymás ellen harcoló törökök és magyarok kapcsolatát (*Kovács József*: Magyar rabok török börtönben), egymásról alkotott képét, ismereteit, politikai elképzeléseit mutatta be (*Barta Gábor*: A „törökös” ideológia kezdetei; *Fodor Pál*: Bécs és a magyar nemesség a török hódító ideológiában. [Egy 17. századi török krónika tükrében.]; *Kovács László*: Keresztény hitvita és iszlám tolerancia a hódoltság korában; *Markus Köhbach* [Wien]: Die Helden von Görösgál; *Orlovsky Géza*: Zrínyi Miklós török tárgyú olvasmányai).

A konferencia szakmai programját Szigetvár török emlékeinek és Dél-Baranya néhány műemlékének a megtekintése, valamint az Ars Renata együttes hangversenye egészítette ki, az utolsó estén pedig „Zrínyi-lakoma” zárta.

K. Zs.

„Venezia, Italia e Ungheria tra decadentismo e avanguardia”.

VI. olasz–magyar kapcsolattörténeti konferencia. Budapest, 1986. június 10–13.

A velencei Fondazione Giorgio Cini és a Magyar Tudományos Akadémia 1968-ban tudományos együttműködési megállapodást kötött, melynek értelmében háromévenként felváltva hol Velencében, hol Budapesten konferenciát rendeznek az olasz illetve velencei és magyar történelmi és kulturális kapcsolatokról.

1986. június 10–13. között budapesten az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen került sor a VI. olasz–magyar konferencia megrendezésére, melynek témája a század-

végtől az avantgarde mozgalmakig terjedő időszak történelme, irodalom-, film- és művészettörténete volt. (A korábbi konferenciákon középkori, reneszánsz, barokk, felvilágosodáskori és múlt századi témákat tárgyaltak, időben előre haladva így jutottak el most a XX. századig.)

Olaszországból 15 fős delegáció érkezett a konferenciára Vittore Branca professzor vezetésével. A találkozáson, melynek fővédnöke Köpeczi Béla művelődési miniszter, az olasz–magyar tudományos együttműködés elnöke volt, megjelent Emilio Bassi, az Olasz Köztársaság budapesti nagykövete.

A konferencia hat ülésén összesen 22 előadás hangzott el. A történészek az első világháborúig terjedő időszak magyar–olasz politikai kérdéseiről (*Marco Dogo, Jászay Magda, Rita Tolomeo*) s a Tanácsköztársaság és az azt követő reakció olasz visszhangjáról tartottak előadásokat (*Pasquale Fornano, Giuseppe Monsagrati, L. Nagy Zsuzsa*), illetve újonnan hozzáférhető dokumentumok alapján az I. világháborút követő időszak olasz–magyar diplomáciai kapcsolatait mutatták be (*Francesco Guida*). Az irodalomtörténeti témájú előadások között hallottunk összefoglalást a modern európai költészetéről (*Zemplényi Ferenc*), s összehasonlító elemzést Marinetti és Kassák költészetéről (*Szabó György*), az előadások többsége azonban a tárgyalt korszak magyar irodalmának olasz témáiról és olasz mintáiról szólt (*Marinella D'Alessandro, Amedeo Di Francesco, Armando Gnisci, Sárközy Péter*); ezen belül külön ülésszakot szenteltek Babits Mihály életművének (*Maria Teresa Angelini, Gianpiero Cavaglià, Melczer Tibor, Rába György*). Két ideológiatörténeti előadás hangzott el: Ferrero magyarországi hatásáról (*Ferenczi László*) és Fülep Lajos olasz reneszánsz-értelmezéséről (*Sallay Géza*). A képzőművészeti tárgyú előadások az avantgarde mozgalmak olaszországi illetve magyarországi megjelenési formáit elemezték (*Németh Lajos, Takács József*), a filmtörténetet pedig a magyar filmről mint új művészetről, mint avantgarde jelenségről szóló előadások reprezentálták (*Bruno de Marchi, Nemeskürty István*).

A konferencia anyagát – a hagyományokhoz híven – az Akadémiai Kiadó olasz nyelvű kötetben fogja megjelentetni.

K. Zs.

Néprajzi szeminárium az Alsó-Garam mente kutatásáról

1986. június 27. és július 2. között a Csemadok érsekújvári járási szervezete égisze alatt harmadszor került sor néprajzi táborozásra az Alsó-Garam mentén. A főhivatású néprajzos muzeológusokból és önkéntes gyűjtőkből álló munkacsoport arra vállalkozott, hogy a Garam torkolata közelében fekvő hat magyarlakta község – mely sajátos népviseletével különül el környezetétől – népi kultúráját monografikus igénnyel tanulmányozza.

A kutatómunka központja minden esztendőben másik faluban van. Az idén Kőhidgyarmat következett. Június 30-án itt került sor a gyűjtőmunka keretében illeszkedő néprajzi szeminárium megtartására. A tizennégy rövid előadás egyik fele a nevezetesebb szlovákiai magyar néprajzi tájak rövid jellemzésére vállalkozott, ugyanis az Alsó-